

Täysistunto

Torstai 18.9.2025 klo 16.02—18.52

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 77/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.02 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Todellakin tänään käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyvistä laeista. Tämä varsinainen metsäkatoasetushan hyväksyttiin edellisen hallituksen toimesta viime kaudella. Tässä esityksessä siis ehdotetaan säädettäväksi uusi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista, ja samoin ehdotetaan myöskin muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja myös rikoslakia. Tällä uudella lailla täydennettäisiin EU:n metsäkatoasetuksen sääntelyä ja samalla kumottaisiin puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annettu laki.

EU:n metsäkatoasetuksella oli sinällänsä tärkeitä päämääriä, kuten esimerkiksi se, että pyrittiin minimoimaan EU:n osuutta maailmanlaajuisesta metsäkadosta ja metsien tilan heikentymisestä, ja lisäksi tavoitteena on ollut kasvihuonekaasupäästöjen ja biologisen monimuotoisuuden vähenemisen estäminen. Mutta tästä on pakko todeta, että asetukset ei kyllä sitten lopputulemaltaan ole millään tavalla onnistunut, kun esimerkiksi Suomessa jouduimme pohtimaan sitä, voiko maailman metsäisimmässä maassa rakentaa navettaa, jos joutuu muutaman puun sen alta kaatamaan. Tiedämme, että sinällänsä kunnianhimoinen ja päämääriltään varmaankin oikea asetukset on kääntynyt tässä säädösviidakossa EU:n puolella sellaiseksi, joka tällä hetkellä aiheuttaa paljon byrokratiaa ja myöskin haasteita monissa maissa. No, joka tapauksessa tämän mukaisesti toimimme, eli nyt annamme tämän kansallisen lainsäädännön, joka liittyy nimenomaan tähän toimeenpanemiseen.

Tässä metsäkatoasetuksessa säädetään siis toimijoita ja kauppaa käyviä koskevista velvoitteista, joiden noudattaminen on edellytyksenä asetuksessa määriteltyjen tuotteiden markkinoille saattamiselle, asettamiselle saataville markkinoille ja viennille. Asetus koskee seitsemää hyödykettä: soijaa, öljypalmua, kahvia, kaakaota, kumia, nautakarjaa ja puuta sekä näitä sisältäviä tai näistä valmistettuja tuotteita. Asetus on sellaisenaan Suomessa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

sovellettavaa oikeutta. Tämä ehdotettu kansallinen laki ei siis näin ollen muodosta mitään itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain tämän asetuksen kanssa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen tehtävistä sekä hallinnollisista seuraamuksista. Toimivaltaisena viranomaisena Suomessa toimii Ruokavirasto. Laissa säädettäisiin tarkastuksista ja niiden suorittamisesta sekä toimivaltaisen viranomaisen tiedonsaantioikeudesta ja viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta. Samoin säädettäisiin perustelluista huolenaiheista.

Seuraamusten osalta laissa säädettäisiin väliaikaisesta keskeyttämisestä ja korjaavista toimenpiteistä. Hallinnollisina sanktioina tulisivat käyttöön rikkomusmaksu sekä hallinnollinen seuraamusmaksu. Jos hallinnollinen seuraamusmaksu muodostuisi yli 100 000 euron suuruiseksi, maksun määräisi Ruokavirastossa seuraamuskollegio. Ja voim kyllä vakuuttaa, että kaikki mahdollinen kansallinen liikkumavara tässä on käytetty, jotta nämä erilaiset hallinnolliset seuraamukset pysyisivät edes jossakin määrin kohtuullisina. Eli lähtökohtana tässä esityksessä on se, että kansallisella lailla ei säädettäisi metsäkatoasetuksen vähimmäistason ylittävää sääntelyä, ei siis minkäänlaisia Suomi-lisiä. Esimerkiksi hallinnollisen seuraamusmaksun osalta EU:n metsäkatoasetuksessa säädetään, että maksun enimmäismäärän on oltava vähintään neljä prosenttia kyseisen tahon unionin laajuisesta liikevaihdosta. Todellakin tässä laissa säädetään, että se on nimenomaisesti ja vain ja ainoastaan tuo maksimi, mikä tuolta EU:n puolelta tulee, ei yhtään enempää. Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia muutettaisiin rikkomusmaksua ja hallinnollista seuraamusmaksua koskevien ehdotusten vuoksi. Rikoslain säännöstä puutavararikoksesta muutettaisiin ja siirtymäajan jälkeen se kumottaisiin.

Tuo metsäkatoasetus tuli voimaan siis 29.6.2023, ja se oli siis päätetty edellisen hallituksen aikana, ja meneillään on nyt sitten siirtymäaika ennen asetuksen soveltamisen alkamista. EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen oli keskeisten velvoitteitten osalta tarkoitus alkaa jo vuoden 2024 lopussa. Monissa EU-maissa herättiin siihen, että sääntelyä on todella vaikea pistää nopealla aikataululla täytäntöön, ja niinpä sitten niin Euroopan parlamentissa kuin myöskin neuvostossa käytyjen keskustelujen päätteeksi tätä metsäkatoasetusta muutettiin ja sen soveltamista lykättiin keskeisten velvoitteitten osalta 12 kuukautta. Lykkäytymisen myötä EU:n metsäkatoasetusta sovelletaan näin ollen keskeisten velvoitteitten osalta nyt 30.12.2025 alkaen.

Komissio on luokitellut Suomen matalan riskin maaksi. Käytännössä tämä siis tarkoittaa sitä, että kotimaassa tuotettujen puu- ja nautahyödykkeitten ja niistä valmistettujen tuotteitten osalta toimijoiden velvoitteet riskinarvioinnin ja riskinvähentämistoimenpiteitten osalta kevenevät, jos tuotantoketjussa ei havaita asetuksenvastaisuuden riskiä tai se on hyvin vähäinen. Tämän EU:n metsäkatoasetuksen kansallista täytäntöönpanoa on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa työryhmässä. Tuo työryhmä julkaisi keuhällä 24.6. mietintönsä, joka sisälsi luonnoksen hallituksen esitykseksi, ja kansallisen valmistelun aikana on järjestetty useita sidosryhmätilaisuuksia. Lisäksi Ruokavirasto on toteuttanut neuvontaa ja viestintää metsäkatoasetuksen toimeenpanon tueksi.

Nämä ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan siis voimaan EU:n metsäkatoasetuksen soveltamisen mukaisesti. Ainakin näillä näkymin tuo 30.12.2025 näyttää olevan se päivämäärä. Toki tässä on todettava, että tälläkin hetkellä EU:ssa käydään aika lailla keskustelua siitä, onko vielä kenties mahdollista, että tälle esimerkiksi haettaisiin jotakin lykkäystä, tai tuleeko tähän mahdollisesti jonkunlaisia helpotuksia muun muassa näitten yksinkertais-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

tamispakettien eli niin sanottujen omnibuspakettien myötä, mutta tietenkään tämäntyyppisten välipuheitten varaan emme voi jäädä lainsäädännössä, vaan tällä hetkellä tätä lainsäädäntöä viedään eteenpäin sillä ajatuksella, että se on voimassa 30.12.2025. Jos jotakin muuta ilmenee, niin silloin tietenkin on mahdollisuus toimia. Kuitenkin sitten tuon sakon täytäntöönpanosta annettua lakia koskeva muutos tulisi voimaan 1.1.2026, ja rikoslain puutavararikosta koskevan säännöksen kumoaminen 1.1.2029. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Autto, olkaa hyvä.

17.09 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos paljon taitavaksi tunnetulle maa- ja metsätalousministeri Essayahille tästä tämän lainsäädäntökonaisuuden esittelystä. Yksi asia mielestäni kaipaakin kuitenkin pientä täsmentämistä vielä ennen kuin käydään varsinaiseen lähetekeskusteluun puhemiesneuvoston ehdotuksen pohjalta.

On juuri niin kuin ministeri totesi, että me suomalaiset saamme olla iloisia ja ylpeitä siitä, että olemme Euroopan metsäisin maa, yksi maailman metsäisimmistä maista, ja aina kun meillä investoidaan uutta, aina kun meillä rakennetaan, kehitetään, niin se tapahtuu käytännössä hyvin usein niin, että pitää mennä metsään ja silloin myös puita kaatuu, mutta metsäkatoa ei aiheudu. Suomen metsiä hoidetaan hyvin, ja metsämme kasvavat kaiken aikaa enemmän kuin puustoa poistuu.

Tässä tämän lainsäädäntöprosessin EU-käsittelyn aikana oli todella vaiheita, joissa jouduimme pelkäämään, että esimerkiksi navetan rakentaminen niin, että metsää, käytännössä siis puita, olisi kaadettu navetan tieltä, olisi johtanut siihen, että tämä ei olekaan enää kestävä. Mutta nythän tulkinnat ovat aivan selvät, ja mielestäni, jos puhemies sallii, ministeri voisi tämän nykyisen tulkinnan tuoda tähän [Puhemies koputtaa] aivan selvästi esiin, että tämä ei vaaranna meidän maitotiloja.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyysikö edustaja Kalmari vastauspuheenvuoroa? Jos kyllä, niin olkaa hyvä.

17.11 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kysyn: ovatko kaikki muut EU-maat laittaneet tämän asetuksen toimeen? Jos ja kun on todennäköistä, että omnibusin myötä tähän tulee lievennyksiä, niin kaikki ne investoinnit, jotka te pakotatte esimerkiksi pienet sahat tekemään, ovat olleet turhia, kaikki se byrokratia, mitä meille tulee, ja se kilpailukyvyn menetys on ollut turhaa. Meillä on edelleenkin vaikkapa EU-säännös siansaparoitten katkaisusta, että sitä ei saisi tehdä, ja on vain muutama maa, Suomi ja muutama muu, jotka ovat vieneet tämän käytäntöön, ja loput Euroopan maat odottelevat, että jospa jossain vaiheessa. Miksi meidän täytyy ikävien asioiden kanssa olla aina etunenässä toteuttamassa niitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.12 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Kiitän ministeri Essayahia tästä esityksestä, mutta Suomi elää metsästä. Suomalai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

nen metsätalous ei aiheuta metsäkatoa. Tämän vuoksi on keskeistä puolustaa kansallista päätösvaltaa ja varmistaa, että EU:n sääntely ei heikennä suomalaisen maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. Samalla tulee varmistaa kotimaisen ruokahuollon toimivuus ja huoltovarmuus.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee tehokkaan ja kestävä metsätalouden, joka hyödyttää kaikkia kansalaisia ilman liiallista byrokratiaa, ja tähän toivon nyt meidän ottavan kantaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Hyvä, kiitoksia. — Sitten siirrymme listalle. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

17.13 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä. Olemme nyt eduskuntakauteni tärkeimmän asian äärellä. Kysymyksessä on EU:n metsäkatoasetuksen kansallinen toimeenpano. Koko tämä prosessi on Suomen kannalta täysin ideologinen. Voin perustella. Suora lainaus hallituksen esityksestä: ”Komission ehdotus metsäkatoasetukseksi oli keskeinen osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteita, ja samalla sen tarkoituksena oli tukea ilmastonmuutoksen torjuntaa ja monimuotoisuuden säilymistä.”

Toiseksi tähän metsäkatoasetukseen kuuluu maidon- ja lihantuotannon lisäksi Suomessa vain ikimetsien hakkuu — täällä kun ei ole soijaa, kumia, kaakaota, öljypalmuja. Kolmanneksi vain nautakarjan osalta puun kaataminen metsästä on vahingollista. Saamme kaataa vaikka kaikki Suomen metsät rakentamisen, teollisuuden, aurinkopaneelientien, tuulivoimaloiden ja tiestöjen alta, siihen tämä asetus ei puutu, mutta tämän asetuksen käsitteilyn eri vaiheiden jälkeen laidunten teko navetan läheisyyteen on kuitenkin kielletty.

Arvoisa puhemies! Reilu kaksi vuotta sitten kokoonnuimme täällä eduskunnassa ensimmäistä kertaa tämän metsäkatoasetuksen tiimoilta. Puolenkymmentä ministeriön virkamiestä tuli kertomaan tästä asetuksesta ja sen toimeenpanosta. Silloin esitys oli hurja. Kaikki navettahankkeet, jotka on rakennettu, tullaan kolme vuotta takautuvasti tutkimaan, onko niissä syntynyt metsäkatoa. Yhtään navettahanketta ei rakenneta jatkossa metsäpohjalle eikä tueta investointeja. Kysyin esityksen päätteeksi johtavalta virkamieheltä: ”Mitä ajattelet siitä, että nämä noin sata isoa, mittavaa rakennushanketta voidaan siis alasajaa tuotannon osalta ja riitauttaa? Syyllisiksi voidaan todeta avin virkamiehet, jotka ovat myöntäneet virheellisesti ympäristöluvan metsäpohjalle, toiseksi elyn virkamiehet, jotka ovat myöntäneet investointituet väärään kohteeseen, kolmanneksi kuntien rakennuslupaviranomaiset, jotka ovat myöntäneet myös rakennusluvan kohteeseen, johon ei olisi saanut rakentaa. Neljänneksi, mitä ajattelee se tuottaja, joka on tehnyt viranomaisten päätöksien mukaan kaikki oikein, ja nyt hän onkin tehnyt kaikki väärin?” Arvatkaapa, mikä oli vastaus? ”Se on valitettavaa.” Minä vastasin: ”Ei se ole valitettavaa. Se on käsittämätöntä, järjetöntä, älytöntä, että yleensä tällaisia esityksiä tuodaan ja vielä vihreän siirtymän nimissä.” Muutaman viikon päästä tuli vastaus: ”Maa- ja metsätalousministeriö ja ely-keskukset ovat tutkineet, että takautuvissa navettahankkeissa ei ole syntynyt metsäkatoa.” Hyvä niin, terve järki voitti.

Arvoisa puhemies! Nyt olemme siirtymävaiheen jälkeen tässä tilanteessa, jossa asetus on tulossa voimaan tämän vuoden lopussa. Asetuksen tavoite on sinänsä hyvä, torjua metsien hävittämistä maailmalla, ennen kaikkea Etelä-Amerikassa ja Afrikassa. Mutta kun asetuksessa todetaan näin: ”Suomessa maidon- ja lihantuotanto ei aiheuta luontokatoa.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Meillä metsää raivataan maatalouteen vain noin kaksi tuhatta hehtaaria vuodessa, tarkalleen puoli prosenttia kokonaispeltoalasta. Raivaus vähenee myös CAP-ehdollistamisen kautta, mikä tarkoittaa, että uudella pellolla voi kasvattaa vain nurmea. Suhteessa koko maamme metsien määrä on häviävän pieni. Ei ole oikein, jos suomalainen tuottaja, joka tuottaa maailman puhtainta ruokaa, joutuu tämän asetuksen uhriksi. Lisäksi me ostamme ruokaa seitsemällä miljardilla ja viemme kahdella. Tämä epäsuhta pahenee koko ajan, ja tämä asetus tulee vain pahentamaan tilannetta, koska maatalouden rahavirroista kolmasosa tulee puhtaasti nautakarjataloudesta. Kestääkö meidän valtiontalous tällaista päätöstä?

Suurin metsäkadon aiheuttaja Suomessa on rakentaminen. Silti kukaan ei kyseenalaista, onko tarpeellista kaavoittaa tontteja umpimetsään. Jos metsän säilyttäminen olisi todella tärkeää, silloin kaupungeissa rakennettaisiin ylöspäin. Tässä se ideologia korostuu.

Entäs uusiutuvan energian hankkeet? Kukaan ei puhu metsäkadosta, vaikka tuulivoiman, aurinkopaneelientien, datakeskusten alta kaadetaan tuhansia hehtaareja vuodessa metsää. Mutta tämä asetus johtaa Suomen nautakarjatalouden, joka muuten parhaiten sopii pohjoisiin olosuhteisiin, alasajoon. Nautatiloja on enää 6 600, kun vielä 2000-luvun alussa niitä oli 30 000 kappaletta. Määrä vähenee tämänkin asetuksen myötä. Suora lainaus tästä tekstistä: ”Metsäkatoasetuksella on vaikutuksia tilan jatkamisen edellytyksiin. Samoin tuotantorakentamisessa metsäkatoasetuksella on jo ollut huomattavia vaikutuksia investointeihin, kun hankkeita on lykätty tulkintaepäselvyyksien vuoksi.” Kaiken kukkuraksi sanktiot ovat kovat. Neljän prosentin seuraamusmaksu liikevaihdosta suurille yrityksille nousee kymmeniin miljooniin euroihin, vaikka Suomen metsäkatoriski on esityksen mukaan vähäinen. Maatilasanktiot voivat nousta jopa lähes 200 000 euroon, jos erehtyy vaikka tekemään yli puoli hehtaaria uutta laidunta. Nyt ollaan kajoamassa perustavalla tavalla maatalousyrittäjän elinkeinovapauteen ja omaisuuden suojaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

17.19 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Metsien merkitys on Suomelle suurempi kuin millekään toiselle Euroopan unionin jäsenvaltiolle, sillä pinta-alastamme 75 prosenttia on metsää.

Metsäkato tarkoittaa metsien tuhoamista niin, että tilalle ei kasva uutta metsää vaan alue käytetään muihin tarkoituksiin, kuten pelloiksi ja rakentamiseen. Metsäkatoa aiheuttavat metsäpalot, ihmisen toiminta, sään ääri-ilmiöt.

Tässä metsäkatoasetuksessa kyseessä on uusi kansallinen laki Euroopan unionin metsäkatoasetuksen toimeenpanoon. Globaalissa mittakaavassa on erittäin tärkeää suojella metsiä. Erityisen tärkeää on suojella trooppisia sademetsiä, joita valitettavasti hakataan jatkuvasti Etelä-Amerikassa, Afrikassa ja Aasiassa. Mitä tulee Euroopan unionin jäsenvaltioihin, niin helppohan länsi- ja keskieurooppalaisten maiden on huudella esimerkiksi suomalaisien metsien suojelutarpeesta, kun ovat pitkälti omat metsänsä jo ajat sitten hakanneet.

Suomessa hoidetaan ja osataan hoitaa metsiä hyvin. Siksi kysynkin ministeriltä: ovatko tämä byrokratia ja velvoitteet nyt ihan oikeassa suhteessa Suomeen tässä metsäkatoasetuksessa?

Tämä asetus tuo mukanaan runsaasti velvoitteita. Yrityksille se aiheuttaa arviolta yli 200 miljoonan euron investoinnit ja 60—70 miljoonan euron velvoitteet vuodessa ylläpitokustannuksiin. Suurimpien yritysten osalta riskinä ovat lisäksi jopa kymmenien miljoonien eurojen sakot.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Suomalainen metsätalous ei aiheuta juurikaan metsäkatoa, mutta yrityksille kasataan raskas hallinnollinen taakka. Asetus tuo mukanaan paljon byrokratiaa, vaikka Suomi on alhaisen metsäkatoriskin maa. Tämä asetus nostaa byrokratiaa ja lisää kustannustarpeita koko maa- ja metsätaloussektorilla. Erityisesti tämä koskee kotieläin- ja rehusektoria. On olemassa riski, että siirtymä häiritsee tuontipanosten saatavuutta. Tämä olisi uhka ruokaturvalle. Pitkällä aikavälillä lisääntyy myös paine lisätä EU:n valkuaisomavaraisuutta. Asetuksen myötä pellonraivaus naudanlihatuotantoon vaikeutuu. Soijariippuvuus on kriittinen asia, koska jos tuonti sakkaa, niin rehukustannukset nousevat ja eläintuotanto vaikeutuu.

Arvoisa puhemies! Pienet tuottajat kärsivät suhteellisesti eniten. Meille on nyt hyvin tarpeellista puolustaa kansallista päätösvaltaa ja varmistaa, ettei EU:n sääntely heikennä Suomen maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. On tärkeää määritellä ikimetsien kriteerit selkeästi ennen asetuksen soveltamisen alkamista. Tämä tuli ilmi lausuntopalautteessa. Valvontaan ja tarkastuksiin liittyen lausunnoissa nousivat esille tarkastusten toteutustavat ja kohteet, tarkastuksia suorittavat tahot ja niiden rooli, valvonnasta aiheutuvien kustannusten kattaminen sekä epäselvyydet toimijoiden velvollisuuksista. Katsottiin, ettei yrityksille tulisi asettaa enää uusia lisäkustannuksia esimerkiksi toimivaltaisen viranomaisen kustannusten kattamisesta. Lausuntopalautteessa myös katsottiin, että viranomaisten resurssien riittävyyteen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. EU:n metsäkatoasetuksen ja kansallisen lainsäädännön siirtymäaika pidettiin yleisesti liian tiukkana. Tätä tulisi pidentää. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.23 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Metsät ovat meille suomalaisille paljon enemmän kuin turvallinen maisema. Siksi metsäkadon torjuminen on tavoite. On tärkeää, että tämä työ tehdään oikeudenmukaisesti ja toimivalla sääntelyllä. Tämä hallituksen esitys koskee EU:n metsäkatoasetusta Suomen näkökulmasta. Itse asetus on meille yhteinen, mutta nyt tarkoituksemme on määrittää, miten asetuksen valvonta ja seuraamukset järjestetään täällä Suomessa. Se on tärkeää, jotta työ metsäkadon torjumiseksi tulee näkyväksi.

Arvoisa puhemies! Metsäkatoasetus tähtää maailmanlaajuisen metsäkadon vähentämiseen EU:n yhteisen talousalueen avulla. Tavoite itsessään on kannatettava, jotta saamme tämän kauniin maan säilymään myös lastemme lapsille ja heidän lapsilleen.

Asetus koskee monia meille tuttuja kulutustuotteita, kuten puuta, naudanlihaa, kahvia, kaakaota ja soijaa sekä näistä valmistettuja tuotteita. Vaikka tavoite on perusteltu, asetus on Suomelle monella tapaa ongelmallinen. Suomessa metsäkato on vähäistä verrattuna moniin muihin maihin. Keskimäärin alle 0,1 prosenttia metsäalasta vähenee vuosittain, ja siitähän yli puolet liittyy rakentamiseen. Meillä on korkeatasoista osaamista metsiemme hoidossa. Vaikka nyt emme voi päättää itse metsäkatoasetuksen sisällöstä, on tarkoituksemme kirjoittaa yhteiset pelisäännöt asetuksen käyttöön, toimeenpanolle ja täytäntöönpanolle Suomessa.

Arvoisa puhemies! Metsäkato kysyy meiltä vastuullisuutta. Tarvitsemme ympäristön kannalta kunnianhimoista politiikkaa, mutta sen täytyy olla selkeää, ennakoitavaa ja kohdullista. Kunnianhimomme ei saa kävellä yrittämisen mahdollisuuksien ylitse, vaan niiden on kuljettava yhdessä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Tämän esityksen tarkoituksena on, että yritykset ja yrittäjät tietävät, mitä heiltä asetuksen osalta odotetaan ja miten he voivat toimia, ja että viranomaiset tietävät, miten valvotaan ja mitä. Yhteiset pelisäännöt luovat selkeyttä, vakautta ja turvaa niin metsillemme kuin yrityksillemme. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Nyt asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu 30 minuuttia lähestyy loppuaan. — Annan kolmen minuutin vastauspuheenvuoron ministerille, olkaa hyvä.

17.26 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja Elomaa kysyi minusta erittäin oleellisen kysymyksen, onko tämä oikeassa suhteessa. Ei missään tapauksessa ole. Metsäkatoasetus ei ole oikeassa suhteessa, jos me katsomme suomalaista maanviljelystä ja suomalaista metsänhoitoa. Tämä ei ole missään tapauksessa oikeassa suhteessa, mutta valitettavasti edellisellä hallituksella oli sellainen konstellaatio, että tämä metsäkatoasetus hyväksyttiin, ja me olemme nyt siinä tilanteessa, että me joudumme tosiaan tämän valvonta- ja seuraamuslainsäädännön nyt Suomessa laittamaan paikalleen. Ja tätä valvonta- ja seuraamuslainsäädäntöä viedään myöskin muissa unionin jäsenmaissa tällä hetkellä paikallensa, siitä huolimatta, että keskustelu koko ajan tämän asian ympärillä käy — elikkä sen, että tämä monen muunkaan eurooppalaisen maan mielestä ei ole oikeassa suhteessa. Jos alun perin piti suojella Amazonin sademetsiä ja yhtäkkiä keskustellaan siitä, voiko Euroopassa rakentaa navettoja, niin onhan tämä hyvinkin väärässä suhteessa tähän asiaan.

Nyt täytyy vielä alleviivata nimenomaan sitä työtä, mitä välittömästi ministerinä aloitin ja tapasin komissaari Sinkevičiuksen — joka silloin oli vielä komissaarina — sen suhteen, että Suomessa navettainvestoinnit saadaan käyntiin, ja me saimme komissiosta sen työn tuloksena selkeät toimeenpano-ohjeet. Elikkä Suomessa eläinten hyvinvointi vaatii sen, että meillä on oltava karjasuojat, jotta eläimet voivat olla talviaikaan sisällä, ja toisekseen eläimet tarvitsevat myöskin jaloittelualueen. Elikkä Suomessa me olemme saaneet toimeenpano-ohjeet, minkä jälkeen me pystyimme tämän viestin viemään ely-keskusten ja muitten aluehallintoviranomaisten kautta tuonne maakuntiin ja me saimme nämä pysähtyneet investointihankkeet sitten vihdoinkin viimein käyntiin. Tämä epävarmuuden aika oli liian pitkä. Elikkä valitettavasti nämä asiat jäivät siihen hallituskausien väliin, mutta heti kun pääsin tästä asiasta päättäväksi ministeriksi, lähdin tekemään tätä vaikuttamistyötä EU:ssa, ja me saimme silloin ennen joulua sitten selkeät ohjeet siitä, että Suomessa me emme aiheuta metsäkatoa, jos me joudumme esimerkiksi navettarakentamisen alta kaatamaan muutamaa puun. Ja metsälaiduntamisesta oli jo aiemmin todettu, että metsälaiduntaminen ei myöskään aiheuta metsäkatoa. Eli nämä asiat on nyt todellakin Suomessa hoidettu, ja siinä mielessä voidaan siltä osin olla huolettomia.

Mutta tähän edelleen liittyy paljon erilaista byrokratiaa. Aivan niin kuin täällä edustaja Kalmari totesi, tässä on paljon sellaista, joka tulee rasittamaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja siinä mielessä totta kai lisää kustannuksia ja hallintoon myöskin lisää kustannuksia. Valitettavasti kuitenkin tämä on koko EU:ta koskevaa lainsäädäntöä ja asetuksena sellaisenaan toimeenpantavaa lainsäädäntöä.

Mutta niin kuin tuossa äsken totesin, tämä valvonta ja seuraamus on tehty kaikki kansallinen liikkumavara hyväksikäyttäen, [Ritva Elomaa: Hienoa, hyvä ministeri!] eli niin matalasti ja pienillä maksuilla ja seuraamuksilla kuin mahdollista, koska — niin kuin täällä to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

dettiin — tämä ei ole oikeasuhtaista sääntelyä. Valitettavasti tällaiseen sääntelyyn sitten viime kaudella EU:ssa päädyttiin. Toivotaan, että tästä saadaan hyvä opetus siitä, että pitää myöskin miettiä, minkälaisia säädöksiä ollaan tekemässä. Vaikka sinällensä olisi kuinka tärkeitä ja hyviä päämääriä, niin on otettava huomioon, mitä nämä säädökset sitten itse asiassa aiheuttavat käytännön tasolla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.30.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.21.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Sieltä ensiksi edustaja Kallio, olkaa hyvä.

18.22 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun katsoo tätä väkimäärää täällä salissa, niin voisi kuvitella, että metsäkatoasetuksella ei ole suurtakaan merkitystä Suomelle — meitä on täällä, jos jätetään rouva puhemies laskuista pois, kolme kansanedustajaa. Mutta asia on tärkeä niin kansantaloudellisesti kuin yksittäisille yrittäjille, maatalousyrittäjille ja monille muille.

Hallituksen esitystä laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista täällä eduskunnassa käsiteltäessä on hyvä huomioida joitain oleellisia seikkoja. Komissiolta odotetaan edelleen omnibusesitystä, jolla lievennettäisiin asetuksen raportointivelvoitteita Euroopassa. Esimerkiksi Saksa ajaa niin sanottua nollariskiluokkaa nykyisen kolmen luokan lisäksi. Nollariskiluokassa raportointi keskittyisi lähinnä jäljitettävyyteen. Tämä merkitsisi myös uuden luokan sanktioinnin keventämistä ohjaaviksi kehoituksiksi toimijoille. Niin Mercosur- kuin USA-kauppasopimuksessa on viitattu EU:n metsäkatoasetukseen eli EUDR:ään ja byrokratian keventämiseen. Komission mukaan tässä ollaan tekemässä kaikkia koskevaa yksinkertaistamista. Tämän voi tulkita viittaukseksi edellä mainittuun omnibusesitykseen. Jotain on siis tulossa, mutta mitä, se on epäselvää. Mikäli komissio tekee omnibusesityksen metsäkatoasetukseen, ensimmäiseksi tulee niin sanotusti stop the clock -esitys, jolla 1.1.2026 määräaikaa siirretään vuoden tai kaksi eteenpäin.

Monessa EU:n jäsenmaassa — tämän hetken tiedon mukaan ainakin kahdeksassa maassa — hallitukset ovat luvanneet datatukea ilmoituksien tekemiseen. Suomessa ei maa- ja metsätalousministeriö eikä Ruokavirasto ole lähtenyt tähän mukaan. Käytännössä Suomessa olisi ollut mahdollisuus rakentaa esimerkiksi nautarekisteristä ja metsänkäyttöilmoituksista linkitys metsäkatoasetukseen due diligence- eli DD-vakuutusten tekemiseen luvituksen kautta. Tätä olemassa olevien rekisterien käyttöä ei Suomessa haluttu tehdä. Yhdeksi syyksi tähän on nostettu Ruokaviraston työvoimapula, mikä on pahenemassa entisestään hallituksen säästötoimenpiteiden vuoksi. Myös tämä korostaa riittävien siirtymäaikojen tarpeellisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Arvoisa puhemies! Mikä johtopäätös edellisen perusteella tulisi tehdä tähän hallituksen esitykseen liittyen? Ainakin se, että hallitus tekee toimeenpanolainsäädäntöä niin sanotusti liikkuvaan maaliin ja toimijoiden valmius niin kansallisella kuin EU-tasolla metsäkatoasetuksen toimeenpanoon on vähintäänkin puutteellista. Merkittävä periaatteellinen kysymys on se suuri epäsuhta, mikä tämän asian valmistelussa on nähtävissä. Suomi on toimeenpanemassa metsäkatoasetuksen valvontaa, mutta samaan aikaan on tiedossa, että 18 EU-jäsenmaan maatalousministeriä ja Saksan liittokansleri ovat esittäneet tähän muutoksia. Kysymys kuuluu: mitä tehdään sitten, jos homma menee niin sanotusti uusiin puihin EU-tasolla? Nämä puut eivät tietenkään saa aiheuttaa metsäkatoa, luonnollisestikaan.

Samaan aikaan muun muassa elintarviketeollisuus joutuu rakentamaan jäsenyrittäjänsä johdolla tietojärjestelmää, koska Ruokavirasto ei sitä tee, kuten monessa muussa EU-jäsenmaassa vastaavat viranomaiset tekevät. Ruokaviraston edustaja on todennut, että Suomi haluaa olla edelläkävijä ruuantuotannon vastuullisuudessa — Suomi haluaa olla edelläkävijä ruuantuotannon vastuullisuudessa. Voidaan kysyä, miksi tämä ei näy viraston toiminnassa metsäkatoasetuksen toimeenpanon osalta. Miksi Ruokavirasto ei halua edistää Suomen edelläkävijyyttä rakentamalla olemassa olevaan rekisteriin toimintoa, jolla suomalainen vastuullinen kotieläintuotanto voitaisiin metsäkadon osalta todentaa? Esimerkiksi naudanlihan osalta yksinkertainen ja tehokas ratkaisu olisi lisätä eläinrekisteriin yksi rasti: tämä eläin ei aiheuta metsäkatoa.

Lausunnoista voi nostaa esille havaintoja, joita kuvaavat lauseet ”tehdään Suomeen maailman kunnianhimoisin, monimutkaisin ja kallein järjestelmä” ja ”kerätään alkutuotannolta ja muilta toimijoilta paljon ylimääräistäkin dataa, joka voidaan sitten myydä kalliiseen hintaan ketjussa eteenpäin”. Nämä eivät saa missään tapauksessa realisoitua EU:n metsäkatoasetuksen kansallisessa toimeenpanossa. Erityisesti maatalous ei kestä enää yhtään lisää byrokratiaa eikä kustannuksia, joita tässä hallituksen esityksessä on merkittävästi pahimmillaan tulossa.

Arvoisa puhemies! Eduskuntakäsittelyssä onkin välttämätöntä, että valiokunnat ottavat huomioon asiantuntijakuulemisissa tulevan palautteen erityisen suurella huolellisuudella. Asioiden keskeneräisyys EU-tasolla aiheuttaa epävarmuutta. Jäsenmaiden väliset erot toimeenpanossa aiheuttavat epäreilun kilpailutilanteen, missä suomalaiset yritykset ovat jäämässä altavastaajiksi Suomen hallituksen ja suomalaisten viranomaisten toimien takia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

18.27 Milla Lahdenperä kok: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä toimeenpannaan EU:n metsäkatoasetus, joka on sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta, joten sen sisältöön eli kriteereihin, velvoitteisiin ja kieltoihin ei tässä hallituksen esityksessä varsinaisesti puututa. EU:n metsäkatoasetuksen tavoite on sinänsä tärkeä, globaalin metsäkadon hillintä ja ilmastonmuutoksen torjunta, mutta Suomen näkökulmasta ongelma on se, että me olemme alhaisen metsäkatoriskin maa. Silti asetus kohdistaa raskaita hallinnollisia velvoitteita ja kustannuksia myös suomalaisille toimijoille. Erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset joutuvat kantamaan taakan, vaikka metsäkatoa ei Suomessa käytännössä esiinny. Tämä ei ole suhteellista eikä oikeudenmukaista. On hyvä, että hallitus on käyttänyt kaikki kansalliset joustot ja vaikuttanut siihen, että toimeenpanoa lykättiin vuodella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Suomen metsät ovat kestävästi hoidettuja, ja meillä on jo vahvat, kansalliset järjestelmät. Siksi metsäkatoasetuksen toimeenpanossa on syytä olla tarkkana, etteivät byrokratia ja kustannukset aja kotimaisia toimijoita nurkkaan ilman todellisia ympäristöhyötyjä. Meidän on myös jatkossa oltava aina tarkkoja siinä, ettemme luo päällekkäistä valvontaa ja raskeampaa sääntelyä kuin mitä EU jo edellyttää.

Arvoisa puhemies! Metsäkadon torjunta on tärkeää siellä, missä ongelmat todellisuudessa ovat: trooppisissa sademetsissä ja maissa, joissa metsien hävittäminen on arkipäivää. Suomea ei pidä laittaa maksamaan siitä hintaa. Suomi voi olla suunnannäyttävä vastuullisuudessa, mutta meidän pitää pitää kiinni omasta toimintamallistamme: kestävä metsänhoito, puhtaasti tuotetut raaka-aineet ja metsäalan elinvoimaisuus. Tarvitsemme kasvua ja investointeja, emme uusia esteitä. Ministeri Essayah oli täällä aitiolla, ja olisinkin kysynyt häneltä, että minkä puolueen maa- ja metsätalousministeri vastasi neuvotteluista silloin, kun tämä asetus alun perin meille esitettiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Seppänen poissa, edustaja Siponen poissa. — Edustaja Kalmari paikalla, olkaa hyvä.

18.29 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnassa perehdymme tietysti vielä tarkemmin tähän metsäkatoasetukseen, mutta lukemani perusteella en ole tyytyväinen niihin lievennyksiin, mitä tuossa hallituksen esityksessä on. Kerron esimerkin: Meillä joka ainut puu pitää oliko se suunnilleen kymmenen puun tarkkuudella todentaa, mistä se on tullut. Tämä aiheuttaa esimerkiksi pienille sahoille kohtuuttomat kustannukset. Valiokunta kävi vierailulla Brasiliassa, missä ovat joutuneet tekemään todentamisjärjestelmän metsäkadolle. Kun Suomessa se tapahtuu kymmenen puun tarkkuudella, Brasiliassa se tapahtui siten, että Ponsse on asentanut paikantimet metsäkoneisiin ja 10 000 hehtaarin tarkkuudella — 10 000 hehtaarin tarkkuudella — ilmoitetaan, että puu ei ole alueelta, joka on sademetsää, ja aiheuta metsäkatoa. Suomessa kymmenen puuta, Brasiliassa 10 000 hehtaaria. Sama leima lyödään siellä Brasiliassa niihin puutuotteisiin, jotka tulevat Euroopan markkinoille — ei ole metsäkatoa — ja meillä tämä byrokratia on täysin järjetön ja kohtuuton.

Jos mennään vaikkapa naudanlihan tuotantoon tai maidon tuotantoon, siellä on navetat rakennettu, isot navetat nykyään, ympäristöviranomaisten vaatimusten mukaisesti hyvin kauas asutuksesta, jolloin niitä ei ole tilan päärakennuksen lähistölle voinut rakentaa, vaan ne on rakennettu jonnekin metsään. Nyt on tahoja, jotka vaativat, että pitäisi rakentaa laidunalueet ja jaloittelutarhat siihen, kun jaloittelu siellä ei riitä. Kävimme isossa navetassa valiokunnan kanssa tuolla Kalmarin kylällä, ja siellä todettiin, että kyllä tämä heidän tuotantonsa loppuu, jos tällaisia vaatimuksia tulee, koska ei ole mitään mahdollisuutta rakentaa tai tehdä sitä laidunalaa muuta kuin metsään, jolloin sitten nämä tuotteet eivät enää kelpaa jatkojalostukseen.

Meillä jo tämä kestävyys todentaminen on ollut täysin kohtuutonta ja raskasta, mitä kauppaliikkeelle pitää esittää tai mitä esimerkiksi lainaa saadakseen täytyy esittää, ja nyt kun tulevat vielä tämäntyypiset todentamisvaatimukset, niin niistä tulee niin paljon kustannuksia, että se tuotanto ei ole kannattavaa. Miettikää vaikka semmoista tilaa, joka myy suoramyyntinä ja on toimija, joka joutuu kaikki erilaiset todentamiset ison yrityksen tapaan tekemään — siellä helposti tullaan kustannuksiin, jotka lähestyvät vaikka kolmas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

osaa siitä liikevaihdosta. Ei todellakaan ole mitään järkeä. Onneksi siirtymäaikaa naudanlihan kohdalla on sinne kesäkuun loppuun. Se tarkoittaa sitä, että ehtii lopettaa sen tuotannon ja ajaa alas.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

18.33 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Jatkan nyt vielä, kun tänne hyvin mahtuu. Alkuun sitaatti toimijalta, jota EU:n metsäkatoasetus tulee koskettamaan merkittävästi: ”Kuvaavaa on, että tänään, kun kävimme kokoneella asiantuntijajoukolla läpi erästä epäselvää kohtaa, vertailimme keskenään eri viranomaisien ristiriitaisia vastauksia, komission tekstejä ja eri maiden ja toimijoiden tulkintoja, emme löytäneet vastausta — tilanteessa, jossa toimeenpanoa on valmisteltu yli kaksi vuotta ja soveltamisen pitäisi alkaa kolmen kuukauden päästä. Asetuksen toimeenpano on kallista ja byrokraattista. Vaikka Suomessa lainsäädäntö, tietojärjestelmät ja yritysten riskinhallintajärjestelmät ovat maailman huippua, emme saa metsäkatoasetuksen toimeenpanosta minkäänlaista kilpailuetua. Suomessa riski asetuksen mukaiselle metsäkadolle on pieni, mutta joudumme silti raporttoimaan pienipiirteisesti komission tietojärjestelmään.”

Arvoisa puhemies! Edelleen huolta alan toimijoissa herättävät erityisesti seuraavat asiat — vaikka tänään on jonkin verran vakuuteltu, että nämä olisivat kunnossa, tuo edellinen sitaatti kertoo, että näin ei näytä olevan — eli näiltä alan toimijoilta tullutta viestiä:

Asetuksen mukaisen metsäkadon määritelmä on edelleen epäselvä. On välttämätöntä selkeyttää, tarkoitetaanko asetuksen mukaisella metsäkadolla kaikkea metsän raivaamista maatalouskäyttöön vai ainoastaan metsän raivaamista naudanlihan tuotantoon. Täällä on todellakin vakuuteltu, että se olisi vain naudanlihan tuotanto, mutta siinä on edelleen epäselvyyttä.

Edelleen tämä toimija kysyy, saako mansikanviljelyyn tai lampaiden laitumeksi raivatavasta metsästä ostaa puuta. Ainakin puun ostajille tämä on epäselvää. Jos puuta ei saa ostaa, nuo puut voi käyttää ainoastaan kotitarvekäyttöön. Metsäkatoasetus kieltää luonnontilaisten metsien muuttamisen viljelymetsiksi tai plantaaseiksi — Suomessa ei plantaaseja ole. Käytännössä hakkuita ei voi toteuttaa luonnontilaisissa metsissä. Lakiin on kirjattu luonnontilaisten metsien määritelmät. Nämä ovat kuitenkin osin ristiriitaisia tai vähintään vaikeasti tulkittavia suhteessa valtioneuvoston periaatepäätökseen, vanhojen ja luonnontilaisten metsien kriteereihin. Nyt valtio ei ole kuitenkaan luvannut kartoittaa luonnontilaisia metsiä. Tulkinnat jäisivät siten käytännön puunhankinnan tehtäväksi, mikä ei kuulosta kohtuulliselta.

Myös lainrikkomusepäilyä koskevien käytäntöjen kirjaamista lakiin toivotaan alan toimijoiden taholta. Kuinka toimitaan tapauksessa, jossa epäillään tai todetaan lainrikkomus hakkuiden yhteydessä? Tästä on tällä hetkellä vain suullisia tulkintoja.

Lisäksi tulee löytää ratkaisu erän saastumisen käsitteeseen. Jos markkinoilta vedetään pois erä, johon kohdistuu rikkomus, miten tuo erä määritellään? Tällä hetkellä ainoa järkevä tapa toteuttaa metsäkatoasetusta on niin sanottu mass balance -järjestelmä, jossa niputetaan esimerkiksi kuukauden sahatavaran tuotanto yhdeksi eräksi ja yhden referenssinumeron alle. Jos tuohon kuukauden tuotantoon osuisi puuta yhdeltä hakkuukohteelta, jossa lakia on rikottu, tulisiko koko kuukauden tuotanto vetää pois markkinoilta? Tämä kuulostaa varsin kohtuuttomalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

Arvoisa puhemies! Metsäkatoasetuksen perimmäinen ajatus lienee hyvää tarkoittava. Käytännön toteutuksessa on vielä paljon tehtävää, eikä se ratkea tällä hallituksen esityksellä. Tulee mieleen sanonta, että tie helvettiin saattaa joskus olla päällystetty hyvillä aikomuksilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Sirén.

18.37 Saara-Sofia Sirén kok: Arvoisa puhemies! Muutama sana tästä metsäkatoasetuksesta.

Todellakin on niin, että tavoitteet tämän asetuksen takana ovat hyvät ja kannatettavat. Tavoitteena on siis maailmanlaajuisesti, globaalisti vähentää metsäkatoa ja ehkäistä ilmastomuutosta ja myös luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä, ja nämä ovat tavoitteita, jotka ilman muuta myös täällä Suomessa jaamme.

Metsäkato on globaalisti merkittävä ongelma, johon tarvitseekin keksiä uusia keinoja, ja myös sääntelyä tarvitaan. Metsäkato kaikinensa aiheuttaa arviolta 11 prosenttia kasvihuonepäästöistä. No, Suomen osuus on tietenkin merkittävästi pienempi, ja huomionarvoista on, että kun tähän metsäkatoasetukseen liittyy tämä riskiluokituksen arvio, niin Suomessa tämä riskiluokitus metsäkatoa koskien on alhainen, ja tämä tarkoittaa myös keveämpää toimeenpanoa täällä meillä Suomessa.

Tätä asetusta on kertaalleen jo lykätty ihan käytännön syistä siellä EU:n päässä, mutta nyt asetus on tulossa voimaan vuoden vaihtuessa. Tällä hallituksen esityksellä toimeenpannaan tätä asetusta Suomessa, tai luodaan puitteet, raamit asetuksen toimeenpanolle kansallisella tasolla.

On aivan totta, että täällä on vaikutuksia toimijoille, mikä tarkoittaa siis varsin merkittävää joukkoa yrityksiä. Suomessa toimivia yrityksiä on noin 6 000 yritystä, joille kustannuksia on tästä tulossa. Näiden kustannusten suuruus vaihtelee.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä ei siis päätetä tämän asetuksen sisällöstä eikä meillä ole mahdollisuutta tämän asetuksen sisältöön, siihen sääntelyyn, varsinaisesti vaikuttaa, vaan kysymys on nyt nimenomaan kansallisesta toimeenpanosta, jota hallitus toteuttaa tämän esityksen kautta. Nyt on kysymys siitä, millä tavalla käytännössä toimeenpannaan asetuksen tuomia velvoitteita Suomessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

18.40 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ollakseni suorasanainen ja rehellinen sanon sen nyt ihan niin kuin se on. En koskaan kuvitellut, että tällaista päivää Suomen eduskunta näkisi. Nythän me näemme tämän Euroopan unionin todellisen luonteen. Tämä alkaa olla semmoinen eurooppalainen sosialistiunioni, joka alkaa hallinnoida Eurooppaa niin kuin haluaa. Kun muu maailma yrittää taloutta elvyttää ja saada yritykset toimintaan, niin mitä tekee Euroopan unioni? Lisää hallintoa, lisää byrokratiaa, lisää valvontaa. Tulee mieleen erään valtiomiehen sanonta ”luottamus hyvä, kontrolli paras”.

Mutta joka tapauksessa, arvoisa puhemies, on aivan järkyttävää, että tänäkin päivänä joutuu vielä näkemään. Euroopan unioni on ottamassa Suomen metsät valvontaansa. Sehän se on tämän homman iso juttu. Tässä nähdään vain pieni ripaus siitä, mitä nyt on tapahtumassa. Ne ottavat kaikki Suomen metsät valvontaansa, ja jos joku kuvittelee, että tässä oli sitten tämä metsäkatoasetus, niin ei ole. Nyt määritellään pelikenttä eli se 25 mil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

joonaa hehtaaria suomalaista metsämaata, ja sitten kun valvonta on saatu synnytettyä ja lainsäädännöt säädettyä, sitä aletaan kiristää niin, että yksityinen metsänomistaja on sen jälkeen Euroopan unionin valvonnan alla oleva yrittäjä, joka yrittää pärjätä.

Juuri edustaja Kalmarin kanssa katsoimme sanktioita, paljonko maksaa pelkästään yritykselle tämän järjestelmän luominen: kymmeniä, kymmeniä tuhansia euroja. Ja sitten kun valvonta on saatu syntymään, aikaiseksi, se tarkoittaa sen jälkeen, että tarkastuksia kun tehdään, niin takuuvarmasti mäiskähtelee sieltä komission rahoitusvajetta täyttämään isoja sanktiomaksuja. Sillä tavallahan tämä keskitetty hallinto pelaa. Kun halutaan saada yhden komission alle kaikki asiat, niin se vaatii valtavaa byrokratiaa, se vaatii valtavasti rahaa, se vaatii uusia sääntöjä.

Tämä on Suomen metsätalouden kannalta synkkä päivä, myös yksityisen omaisuuden suojan kannalta erittäin synkkä päivä. Se on tietosuojan kannalta erittäin synkkä päivä, ja demokratian kannalta se on aivan mustan synkkä päivä. Eihän tällä keinoin ole koskaan Euroopan unionille lupaa annettu. Liittymissopimuksessa sovittiin, että metsäasiat ovat Suomen kansallista politiikkaa, mutta nytten on annettu Euroopan unionin eurososialistien käsiin koko tämä Suomen valtava metsävaranto.

Jos joku kuvittelee tässä maassa, että tämä on vain tämmöinen pikkuinen, pikkuinen tarkastusjuttu, niin ei ole. Kysymyksessä on leikkikehän määrittäminen, jossa Euroopan unioni alkaa leikkiä Suomen metsillä, ja tällä keinoin saadaan Suomi pois puumarkkinoilta Euroopassa, myös valmistuotemarkkinoilta Euroopassa, ja kilpailijat vievät markkinat. Me häviämme tämän pelin.

Silloin kun elvytyspakettia laadittiin Suomeen, niin silloinhan meille luvattiin, että se on ainutlaatuinen ja yksi. Nyt niitä on toinen tulossa, ja niitä on ollut, sosiaalipakettia ja työllisyyspakettia, ja nyt tulee asepaketti vielä päälle. Eliikkä Suomesta tehdään sekä Euroopan unionin toiminnan maksaja että omaisuutensa menettäjä.

Ja kun katsoo näitä tosiasioida, mihin monet puhujat tässä istunnossa, ovat nyt viitanneet, niin onhan se järkyttävää, että hallituksen taholta, jossa istuvat kokoomus ja perussuomalaiset, joutuu tällaista kuuntelemaan.

Suomella ei kyllä ole mitään syytä lähteä tällaiseen mukaan, ja tätä asiaa pitää vastustaa loppuun asti, kävi miten kävi, koska Euroopan unionilla ei ole Suomen metsiin mitään asiaa. Omaisuudensuojaa ei Suomessa ole purettu, ja Euroopan unionille ei ole annettu oikeutta puuttua yksityiseen omaisuuteen. Sitä lupaa ei ole annettu, ei varmasti ole annettu. Olen hyvin tyrmistynyt tästä päivästä, että tällainenkin piti vielä nähdä.

Arvoisa rouva puhemies! Arvoiset edustajakollegat, hyvät suomalaiset, pankaa tämä päivä muistiin. Tämä on murheen päivä koko Suomelle. Koko Suomen hyvinvointi, koko meidän elintaso on rakennettu metsäteollisuuden tuotteiden ja metsätalouden tuottaman suomalaisen puhtaan, hyvälaatuisen puun varaan. Se ei tällä hetkellä ole kuin 20 prosenttia meidän vientituotteista, mutta se on luonut Suomeen metalliteollisuuden, valtavan kemianteollisuuden, koneenrakennuksen, rakennusteollisuuden, ihan vaikka mitä, pienteollisuutta valtavat määrät, hirsitorakentamista, vaikka mitä, mitä puusta tehdään. Siitähän pystyy melkein mitä tahansa tekemään.

Nyt tämä kaikki ollaan ojentamassa kultalautasella Euroopan unionin byrokraattien hallintaan. Olen tästä hyvin pettynyt, ja toivottavasti, arvoisa rouva puhemies, tässä talossa löytyy vielä sitä selkärankaa sen verran, että alamme vastustaa tätä sosialisoinnin tahtia. Tämä on murheen päivä, mutta toivon, että tämä ymmärretään Suomessa nyt ja aletaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

maan hallituksessa, Petteri Orpon hallituksessa, ymmärtämään, mistä tässä on kysymys. Nyt tästä pelistä on leikki kaukana.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon, että tämä esitys jollakin lailla vedetään pois taikka joku muu ihme, suuri voima, tuhoaa tämän Euroopan unionista. Jos Euroopan unioni kuvittelee saavansa tämän mantereen talouden kuntoon tällä tavalla, niin se epäonnistuminen on sataprosenttisen varmaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

18.45 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Metsäkatoasetuksen toimeenpano on niin kallis ja byrokraattinen, että se hirvittää. Puualan kustannukset yhteensä: perustamiskustannukset 140 miljoonaa euroa ja vuotuinen ylläpito noin 50 miljoonaa euroa. Naudanlihasektorilla, jossa muutenkin kannattavuus on surkea tällä hetkellä, perustamiskustannukset ovat lähes 5 miljoonaa euroa ja vuotuinen ylläpito 1,5 miljoonaa euroa.

Näin ei voi hyväksyä tätä. Tämän asetuksen toimeenpano pitää muuttaa Suomessa selaiseksi, että sen kanssa voi järkevästi toimia. Sitä ei pidä tehdä näin. Ja meidän tulee voimaantulokohdassa säätää niin, että se tulee voimaan silloin, kun viimeisessäkin muussa EU-maassa tämä on hyväksytty. [Hannu Hoskonen: Kyllä!] Ei ole mitään järkeä Suomen olla taas etunenässä mallioppilas ja ottaa näitä kustannuksia, kun me tiedämme, että omnibusasetus tulee tämän järjettömyyden, tämäntyypisen metsäkatoasetuksen, poistamaan.

Metsäkadon vähentäminen globaalisti on järkevää, ja on järkevää, että sademetsiä ei tuhota ja sieltä osteta puuta, mutta ei tämän toimeenpanon tarkoitus ollut tällainen, että me aiheutamme maalle, jossa ei ole varsinaista metsäkatoa — meillä kompensoivaa metsää tulee yhtä paljon kuin siitä lähtee, umpeenkasvu on ihan todellista tuolla maakunnissa — tällaiset kustannukset. Ei todellakaan mitään järkeä. Eli tulen tekemään kaikkeni valiokunnassa, että voimaantuloa siirretään mahdollisimman myöhään ja järkevöitetään tätä esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

18.47 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lopuksi osaltani vahva tuki ja kannatus edustaja Kalmarin tekemälle esitykselle. Aivan loistava esitys. Nyt on käytettävä kaikki byrokratian keinot, mitä ikinä maailma sallii demokratiassa — ne, mitkä ovat laillisia keinoja — tällaisen asetuksen pysäyttämiseksi. [Anne Kalmari: Lähetetään PeViin.] Toivon, että tämä lähetettäisiin nyt perustuslakivaliokuntaan. Olen esittänyt jo puhemiestä myöten, että Suomessa mentäisiin menettelyyn, että tällaiset lakiesitykset, nämä esitykset, jotka loukkaavat omaisuudensuojaa, yksityistä elinkeinon harjoittamista, yksityisyyttä, nämä kaikki, viedään perustuslakivaliokuntaan lausunnolle, koska eihän tästä nyt tule enää mitään, kun omaisuudensuojaakaan ei enää ole.

Minä olin tähän saakka aivan luottavaisella mielellä, arvoisa rouva puhemies, siitä, että omaisuudensuojaa noudatetaan. Kannatan lämpimästi edustaja Kalmarin esitystä, että tämä viedään perustuslakivaliokunnan käsittelyyn ja sitä kautta saadaan tähän selvä perustuslaillinen näkemys.

On totta — kysyin tänä päivänä perustuslakivaliokunnan valiokuntaneuvokselta — että tästä on U-kirjelmä aikanaan tullut, mutta emmehän me silloin tienneet, millainen tämä itse esitys tulee olemaan. Silloin vain kysyttiin meidän mielipidettä. Me luotimme silloin sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 81/2025 vp

hen, että tämä asia tulee kuntoon ja metsäkatoasetus ei tule Suomea koskemaan, koska meillä on metsäasiat kunnossa emmekä hakkaa metsiämme, kuten Brasiliassa tai yleensä Etelä-Amerikassa tai Afrikassa hakataan sademetsiä.

Tämän takia esitän, että todellakin eduskunta tekee tästä päätöksen ja tämä asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan lausunnolle ja sen lausunnon jälkeen katsotaan, mitä tehdään. Mutta näinhän tämä ei voi mennä, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

18.49 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lyhyesti: tuossa edustaja Hoskoselle tästä PeV-käsittelystä jo pöydässä sanoin, mutta haluan nyt virallisesti kannattaa sitä, että tämä lähetetään perustuslakivaliokuntaan tutkittavaksi omaisuuden suojan kohdalla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Lyly.

18.50 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä metsäkatoasia on totta kai tärkeä, hyvä asia isossa kuvassa, mutta kun kiertää ympäri Suomea, niin näkee, kuinka paljon metsiä meillä kuitenkin on täällä Suomessa. Niin kuin edustaja Hoskonen täällä hyvin kuvasi, niin siitä on syntynyt Suomeen vaurautta, työtä, ja myös siltä osin Suomi on menestynyt näitten puuvarojen myötä. Suomi taitaa olla Euroopan metsäisin maa noin maapinta-alaltaan, [Hannu Hoskonen: On, on!] kun suhteellisesti maapinta-alaa katsotaan. Siinä mielessä, kun tätä kysymystä käsitellään jatkossa tuolla valiokunnissa, toivon kanssa, että tätäkin kuvaa muistetaan siellä, että kuinka paljon tätä täällä tehdään.

Kaikki hyväksymme sen, että metsäkato ja yleensä luonnon moniarvoisuus ja monimuotoisuus ovat tärkeitä asioita ja ekologinen kestävyys pitää saada sille tasolle, että me voimme hyödyntää näitä luonnonvaroja ihan asianmukaisesti. Mutta tämä mittasuhte aina tässä jää vähän taka-alalle, ja sen vuoksi olisi tärkeätä katsoa, miten tämä istuu Suomeen.

Kun täällä soijaa ja kahvia ja muita tällaisia asioita huomioidaan myös ja tämä puuvaranto on meille erittäin tärkeä osa, niin siinä mielessä kyllä valiokuntakäsittelyssä pitää tätä eri näkökohdista käsitellä ja muistaa tämä Suomen metsäisyys ja sitten se, kuinka tämä asetus istuu Suomen lainsäädäntöön. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.